2016-29-RE

CAUSA 2016-29-RE
(Arditi c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 362-2016. Recurs d'empara

Aute del 14 de novembre del 2016

BOPA núm. 70, del 23 de novembre del 2016

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 9 de setembre del 2016, per la representació processal del Sr. Albert Patrick Arditi, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes del 18 de juliol del 2016 i del 9 d'agost del mateix any, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, i per extensió contra la resta de resolucions judicials dictades per la Sala Penal i per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia en el marc de la causa 6000154/2015 per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a la defensa, a l'assistència tècnica d'un advocat, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, reconeguts tots ells a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, i per extensió, la vulneració dels articles 4.1, 4.2 i 4.3 de l'article 4 del Protocol addicional núm. 7 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que es reconegui el dret del recurrent a obtenir una resolució sobre el fons en el tema objecte de recurs, tot i acordant la retroacció del procediment al moment en què es van produir aquestes vulneracions. Així mateix, demana la suspensió urgent dels efectes de les resolucions impugnades, atès que s'ha notificat al recurrent l'aute d'execució de la decisió del 18 de juliol del 2016 en què es decreta la seva presó provisional per tal de ser lliurat a les autoritats de l'Estat francès;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 30 de setembre del 2016;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Isidre Molas Batllori;

Antecedents

Primer

Mitjançant aute de l'1 de març del 2016, el Tribunal de Corts va decidir no atorgar l'extradició del Sr. Albert Patrick Arditi demanada per l'Estat francès a causa de la seva condemna per sentència ferma dictada pel *Tribunal Correctionnel d'Agen*, el 9 d'octubre del 2012, a la pena de 4 mesos de presó com autor responsable d'un delicte d'abandó de família per impagament de pensions d'aliments.

De manera substancial, en aquest aute, el Tribunal de Corts va considerar que com que el Sr. Albert Patrick Arditi no havia estat representat per un advocat en el procediment seguit a França contra ell, no s'havia acomplert la norma de procediment andorrà -considerada d'ordre públic- relativa al fet que l'assistència i la intervenció lletrada en el procés penal era preceptiva.

Segon

El Ministeri Fiscal va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió i, per tal com el president de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va designar la Sra. Marie Conte com a ponent de la causa, la representació processal del Sr. Albert Patrick Arditi va presentar la recusació del Sr. Yves Picod i de la Sra. Marie Conte per conèixer d'aquest afer, atès que són magistrats en actiu al servei de la República francesa.

El 25 de maig del 2016, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute mitjançant el qual desestimava aquesta recusació i aixecava la suspensió de la tramitació del recurs.

Tercer

Així doncs, el 18 de juliol del 2016, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute mitjançant el qual estimava el recurs d'apel·lació esmentat, revocava l'aute de la primera instància i donava lloc a la demanda d'extradició efectuada per l'Estat francès per ser responsable d'un delicte d'abandó de família.

La Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va considerar que de les actuacions havia quedat clar que el Sr. Albert Patrick Arditi va ser informat de la data i del lloc fixats pel judici seguit a França i que la resolució se li va notificar personalment el 7 d'agost del 2013, resolució contra la qual no va interposar apel·lació.

Després de reproduir els articles d'aplicació a França en relació amb l'assistència lletrada en el procediment penal, conclou que l'encausat disposa a França del dret a ser assistit per un advocat designat per ell o nomenat d'ofici -que ell comparegui en el procés o no- a condició que ho demani o realitzi un mandat a favor d'un advocat per tal d'assegurar la seva defensa, és a dir, sobretot que no mostri una total passivitat. Aquesta legislació satisfà les exigències de l'ordre públic internacional i del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, i l'ordre públic andorrà no pot imposar a la legislació estrangera ajustar-se exactament al seu ordenament.

Quart

La representació processal del Sr. Albert Patrick Arditi va presentar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que, ultra que el Codi de procediment penal no permetia la interposició d'un recurs d'apel·lació per part del Ministeri Fiscal, s'havien vulnerat els seus drets a un tribunal imparcial predeterminat per la llei i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, ja que estimava que l'aute de la Sala Penal no havia estat dictat per un tribunal andorrà en aplicació de la legislació andorrana, sinó per un tribunal francès aplicant la legislació francesa.

Cinquè

El 9 d'agost del 2016, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què desestimava aquest incident de nul·litat d'actuacions.

Sisè

El 9 de setembre del 2016, la representació processal del Sr. Albert Patrick Arditi va interposar un recurs d'empara contra les resolucions esmentades en l'encapçalament d'aquest aute, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a la defensa, a l'assistència tècnica d'un advocat, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, reconeguts tots ells a l'article 10 de la Constitució.

En primer lloc, aquesta part manifesta que de la documentació aportada per les autoritats franceses se'n desprèn que resideix al Principat des de l'any 1999 i que no va ser informat que hi havien uns procediments en curs contra ell a França. Tan sols va tenir coneixement de la sentència condemnatòria una vegada aquesta ja havia esdevingut ferma. Així mateix, recorda que l'article 6 de la Llei qualificada de la Justícia estableix que els drets i les llibertats establerts en els capítols III i IV del títol II de la Constitució vinculen immediatament tots els jutges i magistrats, i afirma que la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia ha ignorat de forma deliberada aquests drets en la seva decisió d'estimar la petició d'extradició. Per aquests motius, considera que s'han vulnerat el dret a la defensa i el dret a l'assistència tècnica d'un lletrat.

En segon lloc, manifesta que els magistrats francesos que composen la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia no s'han pogut sostraure d'aquesta condició i han aplicat la legislació francesa en aquesta causa. Afegeix que l'altra magistrada de la Sala s'ha deixat intoxicar pels seus col·legues francesos, atès que fa poc que s'ha incorporat i no coneix encara l'ordenament andorrà. Per consegüent, considera que s'ha vulnerat el dret a un tribunal imparcial predeterminat per la llei.

En tercer lloc, la part recurrent al·lega que el Ministeri Fiscal no tenia la possibilitat de presentar un recurs d'apel·lació contra la resolució del Tribunal de Corts, ja que d'acord amb l'article 12 de la Llei qualificada d'extradició es preveu que aquest recurs ha de ser resolt com un recurs de suplicació, procediment que va ser expressament derogat per la modificació del Codi de procediment penal l'any 1999. Si bé és cert, com precisa el Tribunal Superior de Justícia mateix, que en el Codi penal del 2005 es van substituir les mencions al recurs de suplicació per recurs d'apel·lació, aquest no va ser

el cas en la Llei qualificada d'extradició datada del 2010. Aquesta part conclou que no es pot modificar una llei qualificada per una resolució d'una altra llei que no té res a veure amb la Llei d'extradició, sobretot si la primera és 5 anys anterior a la llei que es vol modificar. En definitiva, per tal com no es va inadmetre a tràmit el recurs d'apel·lació del Ministeri Fiscal, aquesta part considera que s'ha vulnerat el seu dret a un procés degut.

En quart lloc, segons el parer d'aquesta part, també s'ha vulnerat el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, ja que l'aute impugnat està bàsicament fonamentat en dret francès i deixa sense contingut el dret andorrà i la seva aplicació.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, i per extensió la vulneració dels articles 4.1, 4.2 i 4.3 de l'article 4 del Protocol addicional núm. 7 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que es reconegui el dret del recurrent a obtenir una resolució sobre el fons en el tema objecte de recurs, tot i acordant la retroacció del procediment al moment en què es van produir aquestes vulneracions. Així mateix, demana la suspensió urgent dels efectes de les resolucions impugnades, atès que s'ha notificat al recurrent l'aute d'execució de la decisió del 18 de juliol del 2016 en què es decreta la seva presó provisional per tal de ser lliurat a les autoritats de l'Estat francès.

Setè

El 30 de setembre del 2016, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què demana la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

El Ministeri Fiscal destaca, primerament, que la manca de representació lletrada ve referida als procediments seguits davant el país peticionari de l'extradició. Ara bé, considera que el recurs d'empara és un procediment específic per al·legar eventuals vulneracions del dret a la jurisdicció ocorregudes en un procediment seguit al Principat, en aquest cas seria en el procediment d'extradició pròpiament dit, procediment en el decurs del qual el recurrent va poder beneficiar de tots els drets a la defensa.

No obstant això, si bé el recurrent al·lega que no es va poder defensar en el procediment penal seguit a França i, concretament, que no va poder disposar d'una assistència lletrada, cal destacar que aquestes al·legacions estan contradites pel material probatori que es troba en les actuacions. La sentència del *Tribunal Correctionnel d'Agen* indica clarament que "*le prévenu a été cité par le procureur de la République, selon acte d'huissier de justice du 25 juin 2012 notifié le 27 août 2012 à Arditi Albert par attaché du consulat de France*". La sentència posterior li va ser notificada per la mateixa via i en tots els casos podia ser objecte de recurs. Per tant, el recurrent coneixia el procediment seguit a França i hagués pogut defensar-se nomenant un advocat, i el procediment va seguir contra ell d'acord amb la legislació francesa, la qual permet la condemna en rebel·lia, sense intervenció lletrada, quan el processat coneix l'existència del procediment, procediment que compleix el cànon del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, ja que s'ofereix al processat la possibilitat de nomenar un advocat.

Pel que fa a la vulneració del dret a un tribunal imparcial, el Ministeri Fiscal considera que els arguments adduïts pel recurrent no es fonamenten en raons objectives, sinó en simples raons de nacionalitat. I després de descriure les peculiaritats del sistema judicial andorrà, que no és contrari ni

a la Constitució, ni al Conveni anteriorment esmentat, conclou que no es pot extreure de cap acte d'aquest procediment d'extradició cap element de parcialitat de cap dels membres del Tribunal Superior de Justícia.

Pel que fa a l'al·legació sobre la suposada inadmissibilitat del recurs d'apel·lació d'aquest Ministeri Fiscal, precisa que la referència al recurs de suplicació de la Llei qualificada d'extradició del 28 de novembre de 1996 va quedar eliminada per la modificació de l'article 12 a través de la Disposició final tercera de la Llei 9/2005, qualificada del Codi penal. Aquesta modificació exposa clarament que el recurs en matèria d'extradició es tramitarà seguint el procediment del recurs d'apel·lació. I no és cert, com pretén fer creure la part recurrent, que la Llei qualificada d'extradició va ser publicada posteriorment en el BOPA núm. 72 de l'any 2010, on no apareix cap referència ni modificació d'aquesta darrera Llei, ni tan sols un text refós de la mateixa.

Pel que fa a l'al·legació sobre la fonamentació en dret francès de la sentència impugnada, el Ministeri Fiscal considera que la Sala Penal fa un examen minuciós de la llei francesa en relació amb les actuacions, on posa de relleu el coneixement per part del recurrent del procediment desenvolupat a França i motiva els motius pels quals no se li ha vulnerat el dret a la defensa, perquè no el va voler exercir, de conformitat amb la llei francesa, la qual no és contrària a l'ordre públic internacional a partir del moment en què s'atorga a qualsevol inculpat la possibilitat d'exercir el seu dret a la defensa, sobretot perquè va ser informat del procediment en tot moment.

Fonaments jurídics

Primer

El recurs d'empara presentat per la representació processal del Sr. Albert Patrick Arditi es dirigeix contra els autes del 18 de juliol del 2016 i del 9 d'agost del mateix any, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per la vulneració del dret a la jurisdicció de l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets fonamentals a la defensa, a l'assistència tècnica d'un lletrat, al procés degut, a una decisió fonamentada en Dret i a un tribunal predeterminat per la llei.

Els procediments d'extradició són matèria de dret ordinari i la seva resolució és competència de la jurisdicció ordinària. El Tribunal Constitucional no és una tercera instància, ni un tribunal ordinari d'apel·lació o de cassació; intervé quan una persona considera que ha estat lesionada per la decisió d'un òrgan del Principat d'Andorra en un dret fonamental protegit per la Constitució. El recurs d'empara que ha estat presentat i que examina el Tribunal Constitucional és una demanda contra la possible vulneració de l'article 10 de la Constitució en el procediment d'extradició que s'ha decidit a Andorra. A aquest Tribunal Constitucional no li correspon la determinació del contingut material de la legislació vigent, ni l'aplicació de les normes en vigor a Andorra sobre l'extradició (la Llei qualificada d'extradició i el Conveni europeu d'extradició), ni la seva interpretació, matèries que són competència dels tribunals ordinaris.

Segon

Els motius adduïts pel recurs d'empara presentat són quatre: en primer lloc, la vulneració dels drets a la defensa i a l'assistència tècnica d'un lletrat. Pel que fa a aquest punt es constata que en aquest procediment d'extradició realitzat a Andorra, el recurrent ha tingut des del moment inicial l'assistència

tècnica d'un lletrat i que n'ha disposat en tots els tràmits judicials realitzats. No hi ha, doncs, cap indici de vulneració a Andorra d'aquest dret constitucional consignat en l'article 10 de la Constitució.

I, d'altra banda, tal com assenyala el Ministeri Fiscal "*en relació a arguments de fons, val a posar de relleu que resulten contradites les seves al·legacions pel material probatori obrant en autes*". La sentència dictada pel Tribunal d'Agen que fonamenta l'extradició indica clarament, tal com recorda el Ministeri Fiscal, que el recurrent "*coneixia el procediment seguit a França, i que doncs va tenir possibilitat de defensar-se nomenant advocat*" i també que la legislació francesa "*permet la condemna en rebel·lia, sense intervenció lletrada, quan el processat coneix de l'existència del procediment, procediment que compleix el cànon del Conveni Europeu dels Drets Humans.*"

Tercer

La vulneració de l'article 10 en el vessant del dret a un procés degut és el segon motiu al·legat pel recurrent. En aquest cas, advoca contra l'admissió a tràmit del recurs d'apel·lació formulat pel Ministeri Fiscal contra una primera resolució judicial que havia desestimat l'extradició. El recurrent argumenta que aquesta primera resolució no era recurrible, perquè segons la llei el recurs s'hauria d'haver fet per la via del recurs de suplicació, però aquest havia estat derogat. Les normes aplicables i la seva vigència és competència dels tribunals ordinaris, i en aquest cas del Tribunal Superior de Justícia, que raona en Dret la decisió. La previsió del recurs de suplicació feta per la Llei qualificada d'extradició de 1996 havia estat modificada per la Disposició final tercera de la Llei 9/2005, qualificada del Codi penal i substituïda pel recurs d'apel·lació. En tot cas, cal recordar que la jurisdicció ordinària és competent per a la selecció, la interpretació i l'aplicació de la llei.

Quart

La inexistència d'una decisió fonamentada en Dret és el tercer element invocat pel recurrent. Argumenta que els dos autes del Tribunal Superior de Justícia estarien fonamentats en el dret francès. Certament, aquests autes analitzen la llei francesa per tal de poder determinar l'existència del coneixement per part del recurrent del procediment penal realitzat a França, i examinar així la subjecció a les condicions previstes per la llei andorrana sobre extradició. Els dos autes del Tribunal Superior de Justícia no són arbitraris, internament contradictoris o il·lògics; estan raonats i fonamentats en Dret, encara que el recurrent pugui no estar-hi d'acord.

Cinquè

Finalment el dret a tenir un tribunal imparcial predeterminat per la llei és el quart motiu al·legat pel recurrent que es fonamenta en el fet que dos dels membres de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia són de nacionalitat francesa, que han exercit o exerceixen la funció jurisdiccional a França, i que la tercera persona que no és de nacionalitat francesa s'hauria "*deixat intoxicar en el seu parer professional pels dos altres magistrats francesos*", atesa la seva manca de coneixement i experiència en la legislació andorrana. Aquesta afirmació no està raonada. No consta cap raó objectiva, ni s'invoca cap indici, més enllà de la referència a la nacionalitat de cadascun, que pugui permetre pensar en l'existència d'una manca d'imparcialitat per part dels membres del Tribunal; en tot cas, es va instar una recusació que no va ser acceptada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2016-29-RE interposat per la representació processal del Sr. Albert Patrick Arditi contra els autes del 18 de juliol del 2016 i del 9 d'agost del mateix any, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia i per extensió contra la resta de resolucions judicials dictades per la Sala Penal i per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia en el marc de la causa 6000154/2015.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 14 de novembre del 2016.

Isidre Molas Batllori
President

Dominique Rousseau
Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada